СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК LI. Ч. 79. Джерзі Сиṫі, Н. Дж., субота, 24. квітня 1943. No. 79. Jersey City, N. J., Saturday, April 24, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America, FIVE CENTS elsewhere.

Американці Реаґують на Японське Варварство Закупном Бондів

Небувале обурення, яке захопило цілу націю, як рознеслась вістка про японський дикунський розстріл кількох американських летунів, що були між тими, що бомбардували 18. квітня 1942 р. японські фабрики военного знаряддя та залізнодорожні шляхи, виявилось в першу чергу в тому, що всюди зачали закуповувати военні бонди на ще більші розміри. Ню Йорк, наприклад, виповнив відразу цілу свою квоту та закупив бондів додатково ще на $475,000,000. А з Вашингтону повідомляють, що вже малощо бракує до тих цілих 13 біліонів долярів, яких домагається Друга Военна Позичка.

СЕРЕДЗЕМНЕ МОРЕ В РУКАХ АЛІЯНТІВ

Так можна вже казати, коли фльота Аліянтів та аліянтські летуни нищать половину усього довозу держав „Осі" з Італії до Тунісу. Таке подав Роберт Е. Петерсон, підсекретар війни.

НІМЦІ ГОТОВІ ВЖИВАТИ ҐАЗИ

В Англії готуються таки на те, що націсти готові взятись за останній засіб свого ратунку та вживати трійливих ґазів, не зважаючи на зобовязання цього не робити. Тепер німці кажуть, що вживатимуть тих ґазів тоді, як будуть до цього „спровоковані". А „провокацію" можна легко видумати.

ВСЕ-КАНАДІЙСЬКИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНСЬКИХ КАНАДІЙЦІВ.

Екзекутива Комітету Українців Канади проголосила, що в днях 22, 23 і 24 червня 1943 року відбудеться у Винніпеґу Перший Все-Канадійський Конґрес Українських Канадійців, в якому возьмуть участь усі українські канадійські національні організації й товариства. На конґресі будуть реферати та дискусії над питаннями, що дотичать канадійських українців як горожан Канади та членів українського народу.

КРИТИКА КОНЦЕРТУ ЛЮБКИ КОЛЕССИ.

В сьогоднішньому „Юкрейн Віклі" є передруковані вцілости критичні завваги, що були поміщені в нюйорських ґазетах з нагоди першого концерту славної української піяністки, пані Любки Колесси, що відбувся минулої неділі в Тавн Гол в Ню Йорку.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ І МАСАКРА ПОЛЬСЬКИХ ОФІЦИРІВ

Міжнародний Червоний Хрест в Женеві рішив вглянути в справу вимордовання 10,000 польських офіцирів під Смоленськом. Націсти кажуть, що це вимордували Совети, а Совети, що цього морду доконали німці. ОНА подає, що націстівська пропаґанда проголосила тепер прізвища чотирьох совєтських комісарів, жидівського походження, що ніби „признались", що вимордували згаданих польських офіцирів під Смоленськом. Знову совєтська „Правда" подає, що таких комісарів в Ґепеу ніколи не було, ні теж і між тими, що працювали в народнім комісаріяті внутрішних справ, що то перебрало справи давного Ґепеу.

ОБОРОНЯЮТЬ „ДВА МІЛІОНИ ПОЛЯКІВ У РОСІЇ".

Краєвий Комітет Американців Польського роду, якого президентом є М. Ф. Венґжинек, видавець польської ґазети „Нови Сьвят", вислав телеґраму до американсько-англійської Конференції у справі біженців, що радить на острові Бермуда. У телеграмі кажеться, що не можна помогти полякам під Гітлером, але треба взятись за ратунок інших жертв тоталітаризмів, себто „двох міліонів польських жертв російсько-німецького нападу на Польщу в 1939 році". Згадується за розстріл Альтера і Ерліха як і за те, що вже згинуло в Росії 400,000 польських дітей, вивезених совєтською владою, про що тепер розказує польський католицький єпископ Гавліна. Теж згадується за здогадне вбивство трьох тисяч польських офіцирів і те, що про десять тисяч офіцирів, що були в Совєтах, нема вістки. Це все, як виходить, повиннаб розслідити Конференція в Бермуді та знайти на це зараду. Телеґраму вислано на руки Гаролда Вилиема Дадса, що є головою американської делеґації.

ІНФОРМУЮТЬ СЕНАТОРІВ І КОНҐРЕСМЕНІВ.

Поляки в Милвокі, рішили на вічу боронити давних границь Польщі, як і незалежности Литви, Латвії й Естонії, теж і в такий спосіб, щоби висилати свої домагання у цій справі до сенаторів і конґресменів з стейту Вискансин.

Британці Відбивають Атаки Ромеля

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Перша британійська армія, що оперує в північній частині Тунісу, завдала в вівторок німцям сильні удари, коли німецькі війська під командою ґенерала фон Арніма атакували на 8 миль довгому фронті на полудне від Меджез-ель-Баб. Ворог утратив 27 повзів і 500 вояків, що попали в полон.

Тимчасом осьма британійська армія поступила далі наперед три милі на північний захід від Енфідавілю, вибиваючи ворога зо сильно укріплених позицій.

ХТО ВИМОРДУВАВ ТИСЯЧІ ПОЛЬСЬКИХ ОФІЦИРІВ?

Німецьке радіо розголошує, що прибула спід Смоленська друга комісія Польського Червоного Хреста, щоб оглянути масові гроби, в яких має бути поховано до 10,000 польських офіцирів. Чи така комісія дійсно там прибула, тяжко знати, бо це може бути німецька пропаґанда, яка твердить, що тих офіцирів вимордували Совети. Знову Совети це заперечують і кажуть, що це є діло німців.

ПРОТИ НАРУШИМОСТИ ПОЛЬСЬКИХ ГРАНИЦЬ.

Польська Агенція Телеграфічна подає, що польський тайний часопис у Польщі під німецькою владою „Ржечпосполіта Польска" помістив резолюцію, в якій сказано, що в справах границь Польщі „цілий польський нарід стоїть однодушно на тому, що ґраниці сперед 1939 року не можуть бути нарушені".

Є ДАЛІ ОДНА РОСІЯ І „АДІН РУССКІЙ НАРОД".

Як подає филядельфійська „Правда", то в Филядельфії говорив на масовім вічу авіяційний аташе совєтського посольства в Вашинґтоні, майор-летун Павло Николаєвич Асеєв, так патріотично, що вже нема ніякого сумніву щодо русского патріотизму тих молодих, що виховались під Советами. А дехто, каже часопис, думав інакше. Промова Асеєва, пише „Правда" була переповнена згадками про славних русских людей, давних і теперішних часів. Він взивав усіх „русских" до єдинства, і то не тільки тих, що є в Совєтськім Союзі, але й поза ним. Для нього, як виходило, існує тільки „адін русскій народ".

З ПОЛЬСЬКИХ ФАНТАЗІЙ.

В одній з польських ґазет в Англії пишеться таке: „...нема спокою і добробуту в Европі без Польщі, а Польщі нема без Вильна і Львова". З такої льоґіки може вийти таке, що дійсно готово не бути Польщі... І то з вини самих поляків.

НЕ ВІРИТЬ.

„Милвокі Джорнал", часопис прихильний Польщі, написав таке: „...не віримо, щоби Польща могла чи повинна мати надію на те, щоби знову мати границю з Росією, яка існувала від 18 років, від 1921 до 1939 року".

ТОКІО ЗАПОВІДАЄ ДАЛІ ТРАЧЕННЯ РЕЙДЕРІВ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

Японський уряд заявив через радіо, що він далі буде карати смертю кожного американського летуна, котрого пійме підчас рейду на Японію. Він виправдував екзекуцію летунів тим, що мовляв вони бомбардували невинне цивільне населення, шпиталі й школи.

Американські летуни, що брали участь у рейді на Токіо, заявили, що вони били тільки по мілітарних обєктах.

Ґенерал Дулитл, що тепер находиться в північній Африці, заявив, що він хотів би далі робити рейди на Японію, не дивлячися на її загрозу, та що він готов їх робити так довго, поки Японія не буде проситися.

НАЦІСТИ ПОВТАРЯЮТЬ СВОЮ ОБІЦЯНКУ НЕ ВЖИВАТИ ҐАЗІВ

ЛОНДОН. — У відповідь на осторогу премієра Чорчила німцям проти вживання в війні ґазів, берлінське радіо пригадало давніше запевнення німецького заграничного міністерства, що Німеччина не буде вживати в війні отруйних ґазів, якщо їх не буде вживати противна сторона.

„ЗЄДНОЧЕНЄ", СОВЕТИ, ПОЛЬЩА І НІМЦІ.

Польська запомогова орґанізація „Польсько-Римо-Католицьке Обєднання" („Зедночене"), що має свій осідок в Шікаґо і є одною з найбільших польських орґанізацій в Америці, ухвалила резолюцію, якою протестує проти Совєтів за те, що хочуть позбавляти свободи поменші народи і забрати „половину Польщі". Теж протестується проти переслідування поляків большевиками, а окремо пятнується масові морди поляків німцями.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Дикунське Воювання

Заподання американського уряду, що японський уряд холоднокровно убив безборонних американських летунів, що попали в японські руки після бомбардування воєнних обєктів у японській столиці, мусить викликати слушне обурення серед всіх народів, котрі признають засаду, що навіть війну не можна вести всякими можливими засобами, бо й в ній треба здержуватися від певних учинків.

Цивілізовані народи признали, що війна має одну ціль: перемогти противника. Всякі муки, переслідування, нищення, тощо, які противника вже не перемагають, вважається недостойними цивілізованої людини, нації чи держави. Здавна признавано засадою людяности, що переможеного вже ворога, який не може більше встати до нової боротьби, мається щадити.

Японський уряд, ведений крайними мілітаристами, поломав цю засаду, признавану в світі загально, за виїмком хіба тих околиць, у котрих люди полюють на людей на те, аби їх їсти. Своїм поступком японський уряд поставив себе на рівні з людоїдами.

Дуже можливо, що японські мілітаристи зробили це з іншими побічними намірами. Може вони хотіли довести американський уряд, щоби він відплачувався рівним за рівне, наприклад загрозив розстрілом усім японцям, узятим у неволю. Це помогло би потім японським мілітаристам підбехтувати завзяття японських вояків. Тому й розумно зробив американський уряд, що навіть проти японських дикунів не пішов на дикунські засоби воювання, а загрозив тільки судом тим, що самі брали безпосередну участь у дикарському вбивстві безборонних американських бранців. Це зовсім певно заставить до застанови цих тхорів, які звичайно особисту боязливість ховають за жорстокість супроти безборонних.

„Народини Українського Імперіялізму"

Під таким наголовком пишеться в канадійських „Українських Вістях" з 13. квітня про те, як зареагував винніпеґський польський часопис „Час" на Меморіял Комітету Українців Канади, переданий канадійському урядови в звязку з спором між Советами і Польщею за західно - українські землі. Польська ґазета пише, що меморіял є звернений проти Польщі, а про Росію не згадує ні слівцем. І приходить до такого заключення:

„Ось ми є свідками народин нового імперіялізму, цим разом українського. Імперіялізм перед народженням держави! Що то буде, як українці колись дістануть власну державу".

Відповідаючи на це, „У. В." стверджують, що автор признає властиво тільки одну розвязку української справи: поділ України між Росію і Польщу. В звязку з тим читаємо там таке:

„Це, що український нарід бажає злуки і вірить, що в повоєннім замиренню його право на незалежну вільну державу у вільній Европі не повинно бути знехтоване, називається у поляків імперіялізмом...

„Замісць писати про „український імперіялізм", чи не краще вже поговорити про польський імперіялізм на українських землях. Але писати про нього значить робити довгий виклад історії. Саме минулого місяця обходили польські кола в Англії 600-ліття заняття Казимиром Львова. Писати про польський імперіялізм, значить писати про те, як Польща під напором ґерманізму звернула свою експансію на Схід, як імперія Ягайлонів почала трактувати Україну не як рівноправну частину, а як кольонію; як українці зорганізували відсіч, що скінчилась революцією Богдана Хмельницького й українською перемогою в 1648 ці. І так далі аж до 1923, коли польський уряд знехтував рішення Ради Амбасадорів у справі Східньої Галичини. Висловом імперіялістичної ідеольогії Заглоб є польський вірш, в якому романтик мріє:"... пшийдзе пши вжаску сурм польске конє в Днєпрже напоїць".

Як відомо, проти цього меморіялу теж запротестували комуністи. „У. В." згадують теж і за цей протест, висланий до канадійського уряду, в якому комуністи запевняють цей уряд, що український нарід уже осягнув свою незалежність...

Оті всі писання та протести мають одно спільне: Це все голоси тих, що є ворогами визволення українського народу з неволі. Всі вони, кожний на свій лад, є за продовження такого положення, в якому Україна осталаб надалі під владою чужої сили. Комуністи бажалиб Україні тільки одного чужого пана, а такі, як „Час" не дбають, чи таких панів буде й десять, коби тільки одним з них була Польща з своєю добичю, загарбаною в українського народу по першій світовій війні.

ІДЕН ПОДЯКУВАВ ЗА МЕМОРАНДУМ К. У. К.

Канадійський домініяльний посол, Антін Глинка, дістав з канцелярії Високого Комишенера для Злученого Королівства листа, в якому сказано, що п. Антоні Іден складає подяку за дану йому нагоду вглянути в Меморандум Комітету Українців Канади. Посол Глинка вручив це меморандум від імені Комітету Українців Канади.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ АДАМІКА.

„Србобран", американсько-сербський щоденник, орган Сербського Народного Союзу, помістив в числі з 19. квітня б. р. резолюцію, яку ухвалила головна рада цеї організації на своїх річних нарадах, а яка є звернена проти особи американського письменника і діяча з словінського роду, Люї Адаміка. Виходилоб, що Адамік має бути кандидатом на помішника нюйорського мейора Ля Ґвардії, що має вступити до армії й стати американським представником чи ґубернатором в Північній Африці, а потім в Італії. Люї Адамік бувби представником на Балканах, мабуть у Югославії. В резолюції кажеться, що Адамік є упереджений до сербів і є тим, що зорґанізував тут акцію проти ґен. Мігайловича, провідника геройських четників. Американські серби, кажеться у резолюції, як одинокі тепер вільні люди сербської національности, забираючи голос від імені сербів, що проливають свою кров на рідній землі, вважалиб великою несправедливістю і національною зневагою, якщоб Люї Адамік був вибраний чи назначений урядом Злучених Держав на будь-яке визначне становище, яке булоб звязане з інтересами сербського народу.

Резолюцію вислано до президента Рузвелта, департаменту стейту і департаменту війни.

ВЕЛИКОДНИЙ ЗІЗД УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ В АНГЛІЇ.

Недавно зорганізований Союз Українських Канадійських Вояків в Англії повідомляє, що на сам Великдень, в день 25. квітня, відбудеться в Менчестер другий зізд, на якім сподіються мати до сто вояків-українців. На тому зізді буде промовляти посол британського парляменту Райс Джеймс Дейвис, що свого часу був з відчитами в Злучених Державах і говорив теж і на українські теми.